

Peniaze a bankovníctvo

2. prednáška

Základné otázky

Čo zatiaľ vieme

Čo si dnes povieme

Čo sú peniaze?

Všeobecne
akceptované platidlo,
fiat money

Obeživo vs vklady vs ???
Funkcie peňazí
Monitorovanie objemu

Čím sú dnes
peniaze kryté?

Ničím / dlhom /
dôverou (podporenou
zákonom)

Kto tvorí
peniaze?

Najmä komerčné
banky
CB (?)

Účtovné vyjadrenie
tvorby peňazí

Ako sa dostávajú
do obehu?

Poskytovaním úverov
a nákupom dlhopisov
bankami

Čo limituje tvorbu peňazí
Vplyv CB na emisiu
hotovosti

1. Čo sú peniaze: Definícia peňazí

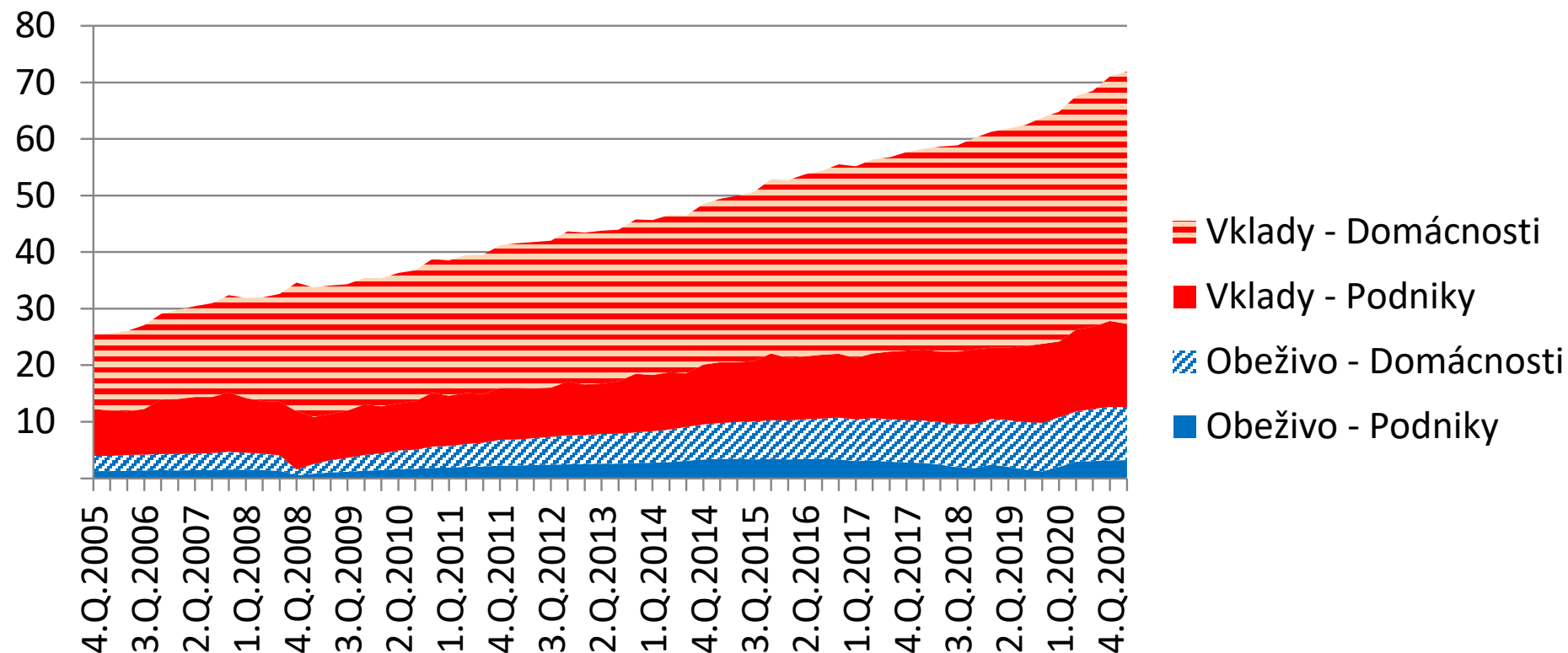
- **Peniaze sú**
  - Hotovosť (obeživo) mimo bánk
  - Vklady (najmä bežné účty) klientov v bankách
  - Niečo iné? Predplatené kredity, virtuálne meny?

- **Peniaze nie sú**
  - Vklady bánk v iných bankách
  - Rezervy komerčných bánk v centrálnej banke
  - Peniaze držané priamo v pokladnici bánk, neemitovaná hotovosť v centrálnej banke

1. Čo sú peniaze: Obeživo vs vklady

Obeživo a vklady (mld. EUR)

1. Čo sú peniaze: Definícia peňazí

- **Charakteristiky**

- Schopnosť uchovať hodnotu
- Ľahko deliteľné
- Ľahko prenositeľné

- **Funkcie peňazí**

- Platobný prostriedok
- Prostriedok uchovávanía hodnoty
  - V poslednom čase rastie význam funkcie zachovania hodnoty
  - Funkcia platobného prostriedku rastie najmä v inflačných časoch
- Zúčtovanie a vyjadrenie hodnoty obchodných transakcií

1. Čo sú peniaze: Peňažné agregáty

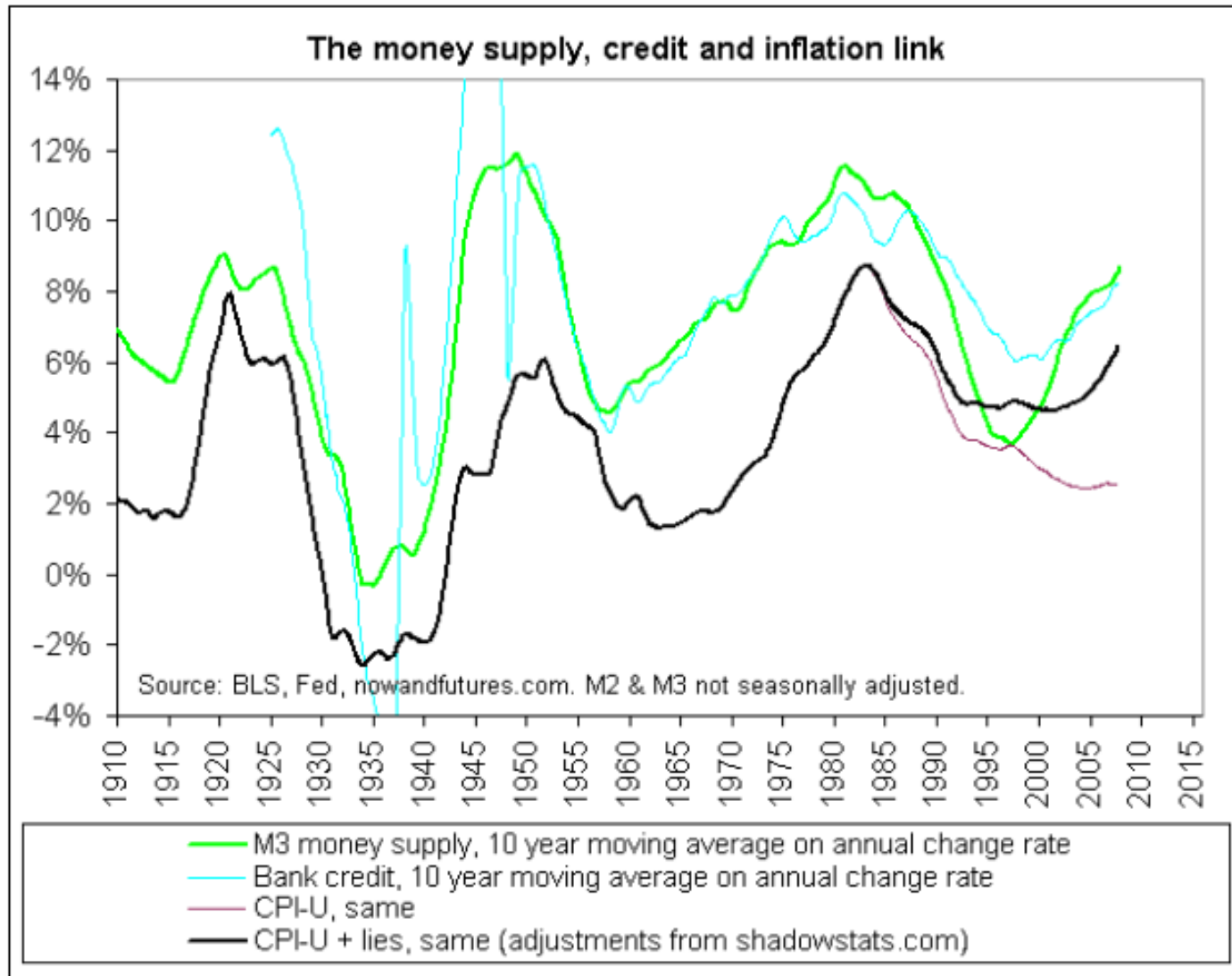
(presnejšia definícia množstva peňazí)

Pasíva	M1	M2	M3
Obeživo	X	X	X
Vklady splatné na požiadanie	X	X	X
Vklady s dohodnutou splatnosťou do 2 rokov		X	X
Vklady s výpovednou lehotou do 3 mesiacov		X	X
Dohody o spätnom odkúpení (REPO)			X
Podielové listy podielových fondov peňažného trhu			X
Dlhové cenné papiere so splatnosťou do 2 rokov			X

Zoradené podľa stupňa utratiteľnosti.

Len finančné nástroje držané rezidentami, a to mimo bankového sektora.

M2 vs infl acia: USA

4. Tvorba peňazí

Ako sa dostávajú vytvorené peniaze do obehu?

- Poskytovanie bankových úverov klientom (nie bankám)
- Úročenie vkladov a výplata kupónov dlhopisov
- Nákup tovarov a služieb bankami
- Výplata mzdy zamestnancom banky a dividend akcionárom banky
- Poznámka: Na emisiu obeživa má monopol centrálna banka, o jeho množstve v ekonomike však nerozhoduje
  - Monopolný zisk = ražobné (seniorage)
  - rozhoduje dopyt domácností a podnikov – výrazný vplyv má veľkosť čierneho trhu...

Bez vplyvu na tvorbu peňazí

Poskytnutie úveru medzi bankami navzájom

Poskytnutie úveru medzi podnikmi navzájom

4. Tvorba peňazí

Q: Ak banka vie vytvoriť peniaze kedykoľvek z ničoho a z tvorby peňazí má zisk, čo vlastne limituje tvorbu peňazí?

A:

- Dopyt klientov (vplyv menovej politiky)
- Vlastná stratégia banky: zisk vs riziko
- Regulatórne požiadavky:
  - Banka musí byť solventná
  - Banka musí byť schopná priebežne uspokojovať výbery vkladov
- Povinné minimálne rezervy ?